
Cercetări arheologice preventive în situl preistoric de la Cheia–*Carieră* (jud. Cluj) – o primă evaluare

Mihai ROTEA

Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei
nicolaiemihairotea@gmail.com

Mihai WITTENBERGER

Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei
mihaiw@yahoo.com

Mircea RĂCHITĂ

rachita_mircea@yahoo.com

Rezumat

Articolul prezintă rezultatele cercetărilor arheologice preventive din situl Cheia–*Cariera* (jud. Cluj), investigații care s-au desfășurat în perioada iulie–august 2015. Descoperirile provin din trei perioade istorice: paleoliticul superior, bronzul timpuriu I (cultura Coțofeni) și bronzul timpuriu II (Grupul Copăceni). În cazul ambelor manifestări cultural-arheologice, din perioada timpurie a epocii bronzului, funcționalitatea sitului, în viziunea autorilor studiului, a fost aceea de exploatare a depozitului de gips (carieră de gips), pe care vestigiile arheologice descoperite îl suprapun direct.

Cuvinte cheie

Paleoliticul superior, culturile Coțofeni (bronzul timpuriu I) și Copăceni (bronzul timpuriu II), cariera preistorică de gips.

**Preventive archaeological research
at the prehistoric site of Cheia–Quarry (Cluj county) – a first assessment**

Abstract

The article presents the results of preventive archaeological research conducted at the site Cheia–Quarry, during July–August 2015. The discoveries come from three periods: Upper Paleolithic,

Early Bronze Age I (Coțofeni culture) and II (Copăceni group). In the case of both Early Bronze Age cultures, the functionality of the site proposed by the authors of the articole is the exploitation of the gypsum deposit (gypsum quarry), which the archaeological remains directly overlap.

Keywords

Upper Paleolithic, Coțofeni (Early Bronze Age I) and Copăceni (Early Bronze Age II) cultures, prehistoric gypsum quarry.

În perioada iulie–august 2015, un grup de cercetare din cadrul Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei (MNIT)¹ a efectuat investigații arheologice preventive pe raza satului Cheia (comuna Mihai Viteazu, jud. Cluj), pe pantele sud-estice ale Dealului Lupilor, în locul numit *Carieră* (denumire datorată carierei de exploatare a gipsului aparținând S.C. Saint-Gobain Construction Products Romania SRL, Rigips Business, Fabrica de ipsos – Turda) (Pl. I–II). Dealul Lupilor (Lupului), aflat la vest de municipiul Turda, pe malul stâng al râului Arieș, are creasta orientată aproximativ pe axa nord–sud; spre vest, fiind separat de Culmea Petreștilor de o vale adâncă creată de cursul râului Hășdate. În imediata apropiere a acestuia, înspre nord-vest, se află Cheile Turzii, formate prin străpungerea de către Hășdate a Culmii Petreștilor, aceasta din urmă fiind o prelungire a Munților Trascăului (Pl. I–II). Înspre est, pantele dealul coboară spre depresiunea Turzii, numită și culoarul Turzii. În nord, dealul se termină printr-o șa, care îl desparte de Dealul Alb, iar înspre sud el este mărginit de valea Arieșului. La poalele estice al dealului se află satul Cheia, de care aparține și zona cercetată de noi. Exploatarea contemporană de gips a modificat radical morfologia dealului, versantul său estic fiind afectat într-o proporție ridicată.

Decopertarea, de către S.C. Saint-Gobain Construction Products Romania SRL, Rigips Business, Fabrica de ipsos – Turda, a stratului de humus actual, în vederea extinderii propriei cariere înspre nord și nord-vest, a determinat descoperirea fortuită a unor mici fragmente ceramice preistorice de către L. Petrov, care a anunțat specialiștii MNIT. La solicitarea beneficiarului, în urma avizului nr. 306/Z/2015 mai 14 al Direcției Județene pentru Cultură Cluj, a fost realizat de către MNIT un contract de descărcare de sarcină arheologică și un deviz estimativ de lucrări. Iar în data de 19.06.2015, a fost emisă autorizația de cercetare arheologică preventivă pentru situl Cheia–*Carieră*, de către Direcția Generală Juridică și Patrimoniu Cultural a Ministerului Culturii.

Din locul numit *Carieră*, inclusiv teritoriul circumscris acestuia, anterior cercetărilor noastre, nu au fost semnalate, în literatura de specialitate, descoperiri arheologice din nicio

1 Echipa de cercetare a fost formată din M. Rotea și M. Wittenberger, sprijiniți de M. Răchită și E. Piroška.